

Pélé Yoets

Aniyout - Pauvreté - 'Ayine

עניות הוא נסיון גדול לאדם כי רבה רעת העני כמאמר רבותיני זכרונם לברכה (קהלת רבה ספ"ז) חסרון כיס קשה מכלם. כי נודד הוא ללחם איה, עולם חשך בעדו, ועוללים שאלו לחם פורש אין להם (איכה ד ד), ובביתו אין לחם ואין שמלה ואין פרוטה בכיס, ריקם ריקם לגזרה שוה, והנושים נוגשים ובעל הבית דוחק על שכירות הבית, וי מגוא וי מברא, רעה אחר רעה, צרה על גבי צרה, ומחלוקות רבות באות עליו והוא מן הנעלבים נבזה וחדל אישים, וחכמת המסכן בזויה ודבריו אינם נשמעין, והוא אביון ותאב לכל דבר, ונפשו יבשה אין כל, וכהנה רעות רבות וצרות שעוברות על נפש העני אשר לא יכולן מגלות. כללו של דבר, שכל ימי עני רעים ומרים כלענה ורוש. זאת נחמתו בעניו, בידעו כי יחלץ בעניו מדינה של גיהנם, ויפה שעה אחת של קרת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה (אבות ד, יז). ויתן אל לבו, היתכן, ששופט כל הארץ לא יעשה משפט ישר, חס ושלום, וישנה לבן בין הבנים ויתן לאחד לאכל לשבעה ולמכסה עתיק ולהתענג מרב כל, ולאחד יניח ברעב ובצמא ובערם ובחסר כל, חלילה לאל מרשע ושד"י מעול, אלא ודאי, הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט ולו נתכנו עלילות ודטבא לה עבדי לה בלי שום ספק ולפם צערא אגרא לעולם שכלו טוב, ואשריו אם יעמד בנסיון ולא יתרעם על מדותיו יתברך ויקבל הכל בשמחה ובטוב לבב, ועל כל צרה וצרה שלא תבוא ינענע ראשו ויאמר, גם זו לטוב. ויאמר, אם לפני האל יתברך הגון, לפני לא כל שכן, ויחשב שבארזים נפלה שלהבת לקדושים אשר בארץ גאוני עולם עברו ימי עני ודחק וצער כמפרש בש"ס

Questions au Rav Dayan (tome 5)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

ומדרשים, כגון הלל (יומא לה, ב) ורבי אלעזר בן פדת (מגילה כח, א ב"ב י, א) ושלמים וכן רבים אשר עברו על ראשם רעות רבות וצרות יותר ממנו, ולא טוב הוא מהם, ויהא מתהלך בתמו צדיק, ולא יעבירו עניותו על דעת קונו, ולא יגנב ולא יכחש ולא יעשה עולה ולא ידבר כזב, כי מוטב לו לאדם למות ברעב ולא יהא רשע לפני המקום שעה אחת. והשם לא ימנע טוב להולכים בתמים, כי הוא זן ומפרנס מקרני ראמים עד ביצי כנים, ונותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו (תהלים קלו כה). וכשהוא יושב ובטל לא יהא מיושבי קרנות ולא יתעסק בשחוק הקוביאות, ולא יהא בסבאי יין שותי שכר, כמנהג כמה עניים חסרי מדע שמכלים ימיהם לריק ושנותיהם לבהלה, הולכים אנה ואנה בשוקים וברחובות קריה ובקרונות על מגן, וכדי לפקח צערם מרבים בשתיה ומכלים ממון שאין להם ובאים לידי בזיון ונועלים דלתי הרחמים בפניהם, כי יאמר העשיר, מה לי לתן צדקה אל המיאנ"ה, ואינם רוצים לידע שעושה לפקח צערו, וכי היא כסותו לבדה היא שמלתו לעורו, הן הם מטעמים ומעדנים לנפשו. איך שיהיה, לא כל אדם דן את כל האדם לכף זכות, ויהי האדם לרוח ממללא ועצר במלין מי יוכל, ולפי האמת, השתיה היא רעה חולה מנפש ועד בשר יכלה, רע לשמים ורע לבריות, רע לעולם הזה ורע לעולם הבא כאשר נכתב במקומו, ונמצא העני יורש תרתי גיהנם חס ושלום:

אך בזאת יתהלל העני שאם יוכל להרויח, בזעת אפו יאכל לחם ולא יבש ולא יכלם מלעשות מלאכה בזויה, כמאמר רב לרב כהנא פשט נבלתא בשוקא וסב אגרא, ולא תימא כהנא אנא, גברא רבא אנא (פסחים ק"ג א). וגדול הנהנה מיגיעו שעליו נאמר (תהלים קכח ב) יגיע כפיו כי תאכל אשריו וטוב לך (ברכות חק א). ולא יטיל עצמו על הקהל להתפרנס מן הצדקה בנקל, אלא ידחק עצמו ויהא מצטמק ויפה לו, שהרי אמרו (שבת ק"ח א) עשה שבתך חל ואל תצטרך לבריות. ואמרו (פאה ספ"ח) כל מי שצריך לטל ואינו נוטל, אינו מת

Questions au Rav Dayan (tome 5)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

מהזקנה עד שיפרנס אחרים. ולא יתרעם על העשירים ולא ימסר דין עליהם, רק יבקש ממי שהעשר והנכסים שלו, ויאמין באמונה שלמה שמפתח הפרנסה היא ביד הבורא יתברך שמו והוא הנותן כח לעשות חיל, והוא הנותן בלב העשיר ומזמין לעני פרנסתו על ידו והרבה שלוחים למקום:

ולכן לא יכבד על העשיר לעשות בקשתו, ולא יקשה בעיניו בשלחו אותו ריקם מאתו, רק ידמה כמי שהולך אל גזבר המלך ושואל מאתו אם על ידו שלח לו המלך מנת חלקו וארחתו, ואם יאמר לו לאו, לא יחוש על הגזבר, כי יאמר, מה לי ולו, שלא זכה שיחפץ בו המלך לעשותו שלוחו שליח מצוה, והן ישלח על ידי אחרים, דכלום חסר בבית המלך הרבה שלוחים והרבה אפנים, כן הדבר הזה, כי מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה (ביצה טז, א). ואם מצטרך לבריות לא ירבה בהוצאות בתענוגים ובמלבושים נאים, כי ידברו עליו תועה ויאמרו, חזו גברא שאינו צריך לטל ונוטל, ומה לנו לתן צדקה לאיש כזה שדומה כמטיל מים לים. ומה גם אם יש לו נושים שצריך לזהר ולשמר מלהוציא הוצאות ומלהתראות כעשיר, כי ידברו עליו תועה ויחרקו שן, ולכן אם יקר מקרהו שימצא לקנות בזול שוה מאה באחד, לא יאבה ולא יקנה, ואם יקנה, יחזר וימכר וירויח ולא ילבש ולא יתכסה ביותר מכדי מה שיש לו, ולא יתראה, דלאו כלי עלמא ידעי איך בא לידו, וקעבר משום לפני עור לא תתן מכשל (ויקרא יט יד):

וכשאינו מוצא במה להרויח ולהשתכר, יעסק בתורה כי טוב סחרה מסחר כסף. ועל כל פנים אף אם שרא דעניותא רדף אבתרה דתלו בה טפלי ודחיקא לה שעתא טובא, ויש לו עסק רב, אפלו הכי לא יעבר מלהתפלל בצבור שחרית מנחה ערבית, ויום ליום ולילה ללילה יקבע עתים לתורה אם מעט ואם הרבה יוכל, וכל אדם אינו חייב אלא כשעורו, ואחד המרבה ואחד

Questions au Rav Dayan (tome 5)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

הממעית וכו'. וי, יבה כבוד ביתו ושלום ביתו, ומאחר שאין פרוטה בכיס, יהא מתיקות בפה ובחך מתוק, ולשון רכה יפיסנה בדברים ויגיד לה צערו ויפק לה נפשו ויאמר לה, אי הוה לי, עבדנא לך עיר של זהב, וטוב פת חרבה ושלוה בה:

ואם יראה לו שבעיר אחרת יוכל למצא פרנסה, לא יקנה אדון לעצמו, שהרי אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ב"מ עה, ב) הקונה אדון לעצמו צועק ואינו נענה. ופרשו, דהינו מאן דביש לה בהאי מתא ולא אזל למתא אחריתי לכן יכתת רגליו וילך לו מארצו אל אשר ימצא לבקש לו מנוח אשר ייטב לו לעבודת השם יתברך, אבל לא יצא יחידי לסובב בערים ויניח את בני ביתו, דלפי מה שענינו רואות, נפיש בטרחא וזוטר בשעורא, ועל הרב היא לא תצלח, רק זוהי דרך ישרה, שיבקש מקום להתישב עם אנשי ביתו במקום אשר ימצא להרויח ולהשתכר, או על ידי אמנות או בסחורה, או לשרת ליחיד או לרבים וכדומה, ואל יחוש על הפרדו מארצו וממולדתו, הכל הבל נגד התועלת שלא יהא נודד ללחם, ושיהא מישב לעבד את בוראו. וישפך נפשו לפני השם, שיעזרהו לעמד בנסיונו ושיזמין לו פרנסתו. הן אלה קצות דרכי הישר לעני בעניו, ובזה יזכה למרבה טובה בעולם שכלו טוב ומצא כדי גאלתו:

Questions au Rav Dayan (tome 5)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions